

La llibertat d'arraconar una llengua

Ja va dir-ho Marshall McLuhan: el mitjà és el missatge. El mitjà que transporta el missatge influeix decisivament en la manera com el percebem. En una comunitat bilingüe, per exemple, la llengua d'ús preferent per part de les màximes autoritats polítiques té una importància significativa. Que s'expressen en la llengua dominant o que opten per enfortir la minoritzada envia un missatge o un altre al conjunt de la ciutadania. De la segona via, la sociolingüística en diu “prestigi social de la llengua”.

Dels canvis que va comportar el tomb polític valencià iniciat en 2015 i prolongat en 2019, un dels més eloqüents ha tingut a veure amb els usos lingüístics dels governants. En les seues allocucions públiques el castellà ha perdut molt de pes. De fet, ha deixat de ser l'idioma d'ús comú habitual de la majoria d'integrants del Consell; tant a les compareixences públiques com a les reunions privades dels seus membres, ha guanyat preponderància la que l'Estatut de 2006 va establir com a “llengua pròpia” dels valencians.

Ja podem intuir què passaria si la dreta, amb l'ajuda inestimable de la ultradreta, recuperara el comandament de les institucions la legislatura vinent. La presidència de la Generalitat i les diferents conselleries, la presidència de les Corts i l'alcaldia de València —per posar-hi els principals exemples— tornarien a expressar-se aclaparadorament en castellà. I el missatge seria descodificat de seguida pels receptors. Algunes de les conseqüències directes en serien la caiguda abrupta

En la cursa per convertir-se en el nou president de la Generalitat, el líder del PPCV, Carlos Mazón, abandera un “valencianisme” buit de contingut que, tal com passava en temps pretèrits, pivota sobre el castellà. Tot plegat, revestit de la paraula màgica de moda: ‘llibertat’.

VÍCTOR
MACEDA

@VictorMaceda

dels inscrits als exàmens de la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià i la castellanització progressiva d'À Punt. La llengua quedaria reclosa, de nou, al paper subaltern que hi tenia assignat. O encara pitjor, perquè el nou Govern, delerós de marcar distàncies amb l'anterior, s'esforçaria de valent a evidenciar el canvi de cicle amb un monocultiu del castellà.

El PPCV va deixant-nos pistes en aquesta direcció. En el congrés exprés que va encimbellar Carlos Mazón, el proppasat 3 de juliol, totes les intervencions van ser en la mateixa llengua, tal com havia succeït un mes abans, el 8 de maig, en el de la província de Castelló. La cartelleria també n'era un bon indicador. En el segon cas, s'hi llegia un “Ahora Marta” —subrat-

llat amb la bandera espanyola— que feia al·lusió a Marta Barrachina, la nova presidenta del partit a les comarques del nord.

Mazón es vanta de fer “valencianismo”, però bandeja la llengua —el principal element definitori d'un moviment d'aquesta mena— malgrat estar envoltat d'un grup de persones que a penes no han escoltat el castellà a casa. Tant els dos escuders que el flanquegen a la direcció autonòmica —la secretària general, María José Català Verdet, i el vicesecretari d'Organització, Juanfran Pérez Llorca— com els tres presidents provincials de la formació —la castellanenca Barrachina Mateu, el valencià Vicente Mompó Aledo i l'alicantí Toni Pérez Pérez— són d'aquells que distingeixen l'essa sorda de l'essa sonora en la seua parla.

No obstant, cap d'ells no la fa servir en veu alta. Com Mazón, proclamen un “valencianismo” en castellà, per allò de no ferir susceptibilitats. Internament, el PP funciona de la mateixa manera que portes enfora. S'erigeixen en adalils de la singularitat valenciana alhora que condemnen a l'ostracisme la llengua del poble. Visca la llibertat de mercat!

Mazón, l'únic del sextet que és castellanoparlant de naixement, porta dos anys com a president de la Diputació d'Alacant i encara no gosa expressar-se en l'idioma predominant de la Marina Alta, l'Alcoià o el Comtat. S'ha felicitat públicament per les bondats de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (LUEV), la norma aprovada en 1983 gràcies a la qual, segons diu, ha pogut estudiar-lo i entendre'l “sense que ningú no haja de traduir-me res o par-

Dalt a l'esquerra, una imatge del congrés del PPCV celebrat el 3 de juliol, en què va ser proclamat Carlos Mazón i va emprar-se únicament el castellà. A sota, el conclave provincial de Castelló d'un mes abans, que va entronitzar Marta Barrachina. A la dreta, Mazón i Barrachina amb Vicente Mompó, Juanfran Pérez Llorca, Toni Pérez i María José Català.

lar-me en castellà". Fins ací ha arribat, de moment, la implicació lingüística de qui aspira a presidir els valencians a partir de 2023 (o abans).

Al PP controlen cada detall. Per aquest motiu, el barcelonisme de què Mazón presumia sense embuts abans del seu accés a la presidència del PPCV, ha quedat totalment silenciada, fins i tot davant una circumstància tan traumàtica com la marxa de Leo Messi. Ha desitjat sortir al Vila-real de cara a la final de la Supercopa d'Europa, però no ha dedicat ni una paraula de record a la persona que més li ha fet gaudir en les seues visites a Can Barça.

Res de nou. El transvestisme, quan cal, és marca de la casa. Ja fa anys, en una convenció del partit, María José Català, que era alcaldessa de Torrent (Horta), va elevar un prec a l'auditori: "En primer lugar, pediros disculpas por si en algún momento me paso al valenciano, pero es mi lengua materna y tengo ese defecto". Pocs minuts abans, un altre primer edil, el de Vila-real, s'havia passat sobtadament al castellà a instàncies d'un afiliat que va cridar un sonoríssim "¡en castellano!".

Català va aconseguir, això sí, de modificar la denominació de l'avinguda del País Valencià, la principal artèria torrentina. Va

fer-ho després d'un recompte ajustadíssim i farcit de dubtes sobre la netedat del procés. Qui ara seu al costat seu a la direcció del PPCV, ni tan sols no va intentar-ho.

Perquè, efectivament, Juanfran Pérez Llorca manté amb naturalitat l'avinguda del País Valencià de la seua població, Finestrat (Marina Baixa), de la qual és alcalde des del 2015. A Finestrat es parla més anglès, rus i romanès que no castellà, però Pérez Llorca també sap que el PP té la missió divina de recastellanitzar el territori i s'hi ocupa a fons.

Finestrat és municipi fronterer de Benidorm, on mana Toni Pérez, nou president provincial del partit i futur president de la Diputació quan Mazón decidisca abandonar la corporació. El cas de Pérez és encara més paradoxal. "Si haguera existit una Convergència valenciana, segurament hi hauria militat", va afirmar en una entrevista a EL TEMPS l'any 2015, en prendre'n possessió. Xirimiter practicant, "amant de la terra" i les seues tradicions, és dels últims benidormers de soca-rel. Un "xic del poble", el xic "de la papereria de Tomás Ortuño". Ara bé, l'any 2017, en un esmorzar informatiu que va protagonitzar a l'hotel Astoria de València, només va pronunciar quatre paraules en la

llengua de March: el "bon dia" inicial i el "moltes gràcies" final.

Si fa no fa, igual com Vicente Mompó i Marta Barrachina, alcaldes de dos municipis més modestos —Gavarda (Ribera Alta) i la Vall d'Alba (Plana Alta), respectivament— que a Catalunya estarien enclavats a la Garrotxa o el Berguedà, i al País Basc, al Goierri o Tolosaldea. Tant l'un com l'altra, però, no dubten a arraconar la llengua dels pares i veïns en benefici de l'única que abandera el seu partit.

Recentment, en una interpel·lació a les xarxes socials, Roger Mira, membre de Demòcrates Valencians i fill de l'assagista Joan Francesc Mira, enllaçava un vídeo de Barrachina expressant-se en castellà i li recriminava: "Quan t'aprens el discurset de memòria i l'amolles en una llengua que no és la que parles a casa. La nova lideressa popular de Castelló" Ella li responia amb el mot de moda: "Amolle discurset: LLIBERTAT per a parlar la llengua que em vinga en gana".

Aquesta és la llibertat que preconitzen els populars valencians. La llibertat d'arraconar la seua llengua, una llengua heretada de segles, en favor d'un projecte polític uniformitzador, anorreador de la diferència.